

i radnog stanovništva, da se problem rada svih mljekara u zemlji prouči odvojeno, i da se istima prema njihovoj humanoj i socijalno-ekonomskoj ulozi da i određeno mesto u našoj zajednici.

U svakom slučaju smatram da se njihova namena kosi sa zahtevom da one ostvaruju dobit, jer to u krajnjoj liniji ide na štetu kako neposrednih proizvođača tako isto i potrošača.

Slavko Marić, Nova Gradiška

SA SASTANKA PREDSTAVNIKA ZADRUŽNIH MLJEKARSKIH ORGANIZACIJA KOTARA NOVA GRADIŠKA

U zadnje dvije godine mljekarski pogoni na području kotara Nova Gradiška prilično su se naglo razvili, naročito pri zadružnim organizacijama. Tako smo u početku god. 1953. na području cijeloga kotara imali svega jednu mljekaru, koja je otkupljivala na dan 2 do 6.000 litara mljeka. God. 1953. i 1954. osnovane su daljnje dvije zadružne mljekare i to u Okučanima i u Novoj Gradiški; mljekara pri zadrugi Dragalić je ispostava zagrebačke mljekare; na području Nove Kapele je sabirna stanica mljekare iz Županje, i tako su na području kotara Nova Gradiška sadašnji dnevni kapaciteti povećani od 11 na 17.000 litara mljeka.

Nagli razvoj mljekarstva donio je sa sobom i čitav niz problema, koje nije moglo riješiti samo mljekarsko udruženje Hrvatske, pa je na inicijativu Zadružnog poslovnog saveza u Novoj Gradiški održan zajednički sastanak predstavnika gore spomenutih mljekarskih organizacija.

Kod razmatranja tih problema ustanovilo se, da je nesklad u otkupnoj cijeni mljeka na području, kamo je došla Zagrebačka mljekara. Ona je povisila otkupnu cijenu, ali je kasnije nešto snizila. Nastavila se je konkurencija između mljekare Županja i Staro Petrovo Selo, a to se naročito loše očitovalo na otkupnom području Nova Kapela. Na rečenom sastanku nastojale su mljekarske organizacije riješiti sporne probleme, pa je Savezu predloženo da se na skupštini formira odbor za mljekarstvo i stočarstvo, koji bi na području našega kotara vodio opću politiku razvoja stočarstva i mljekarstva, te na taj način stvarao snošljive odnose između pojedinih organizacija i uklanjao nesocijalističke odnose u otkupu, određivanju cijena i t. d., a s druge strane taj bi odbor pomogao samim proizvođačima, da povećaju proizvodnju i poboljšaju kvalitetu svojih proizvoda. Dalje je razmotreno pitanje, kako ćemo zainteresirati pojedine zadružne organizacije, koje nemaju svojih mljekarskih pogona, za razvoj stočarstva na njihovu području, te stvarati stočarske ogranke, koji bi pripomogli, da se poveća proizvodnja mljeka.

Pored ostalog, razmotren je prijedlog, da se u Novoj Gradiški otvori prodavaonica mljeka, o kojoj se već dugo govori. Zaključeno je, da se prodavaonica otvori u najkraćem roku, jer je prijeko potrebna građanstvu.

Kako ima pojedinih područja u kotaru, gdje se još ne otkupljuje mljeko, predloženo je, da mljekarske organizacije, koje gravitiraju prema tome području, organiziraju otkup, kako bi se u jednu ruku i tamo pojačao razvoj stočarstva, a u drugu ruku, kako bi se bolje iskoristio kapacitet naših mljekara.

Za ovo kratko vrijeme, otkako je otvoreno više mljekara na području kotara, naši proizvođači, koji proizvode oko 10 milijuna litara mljeka na godinu, plasiraju na naše tržište svega oko 20%, a dobiju za njega na godinu 32.000.000 dinara, ako se uzme prosječna otkupna cijena 16 dinara po litri, a to je vrlo mnogo s obzirom na vrijeme, kad se mljeko nije otkupljivalo.

Dalje su pretresana pitanja u vezi s otkupom na sadašnji način, kako to rade vozari, pa je predloženo, da se postepeno otvaraju nakupne stanice i nabavljaju kante za pojedine proizvođače.

Kako u kotaru stručni kadar u mlijarstvu zasad nije na dovoljnoj visini, predloženo je, da se za nj odabiru mladi ljudi, koji bi išli u mlijarške škole. Na kraju su se svi suglasili, da se gore izložena pitanja iznesu na izvanrednoj skupštini saveza.

Ing. Moma Stambolić, Kranj

NEKOLIKO PROBLEMA IZ MLEKARSTVA

U zimskom vremenu pitaće se mnoge majke: da li će dobiti dovoljno mleka za svoju decu? Sve će se ređe vidati napisati u prodavnicama mleka: »Mleka je još dovoljno«. Zašto nam nedostaje mleka u zimskom vremenu? Da li je tada potrošnja mleka veća? To nije. Glavni uzrok leži u maloj proizvodnji mleka. Mala je proizvodnja mleka i leti. Zašto nam tada nedostaje mleka u gradovima? Nije teško na to odgovoriti. Pogledajmo na pr. snabdevanje Ljubljane mlekom. Pored mlekare mesto snabdevaju još i mnogobrojni privatni proizvođači iz najbliže okoline. Oni nemaju nikakvih obaveza, da moraju tokom cele godine snabdevati grad s mlekom. Daju ga samo onda, kada imaju suviše mleka. To je leti. Zimi proizvodnja pada i kod njih i tada ga iznose na tržište u minimalnim količinama. Mlekara mora tada preuzeti na sebe redovno snabdevanje potrošača mlekom. Mleko dovozi iz udaljenih krajeva, što poskupljuje transportne troškove odnosno prodajnu cenu mleka.

Šta bi bilo potrebno da naši industrijski centri budu snabdeveni dovoljnim količinama mleka preko cele godine? Na to pitanje nije tako lako odgovoriti. Pokušajmo!

Moramo početi s proizvodnjom mleka. Već smo rekli, da je ta proizvodnja mala. Računamo, da je na pr. republički prosek Slovenije ispod 1500 lit. Taj bi prosek mogli lako povećati s boljom ishranom i selekcijom. Poboljšati livade i pašnjake, više stočne hrane na njivama. Sve uložene investicije bi se vrlo brzo isplatile. Država daje mnogo milijona na ime regresa za veštačka đubriva. To je dobro. Šta je sa stajskim đubretom i gnojnicom? Ogromne količine toga dragocenog đubriva propada, jer nemamo uređenih đubrišta. Poznato nam je, da je stajsko đubre nenadomestljivo. A za uređena đubrišta je potreban cement. Cement je skup. Seljak ne može pošteno takvu cenu. Tu je potrebna pomoć države. Pogledajmo sada novu sliku. Ako seljak dobije primernu cenu za mleko, koja mora u svakom slučaju da bude stimulatívna (danas nije), onda će se sam starati da u svojoj staji ima što više krava, i to boljih. Tu će mu pomoći stočarska savetodavna služba. Pored mleka i mesa imaće i više stajskog đubriva, odnosno veće i stalnije prinose na njivama — više stočne hrane. Opet cement! Potrebno je graditi silose i silo-jame. Još jedna vrlo važna stvar. Potrebna su koncentrirana krmiva. I ona su vrlo skupa u odnosu na otkupnu cenu mleka. Kilogram koncentrata ne sme biti skuplji od otkupne cene mleka. To se danas ne dešava. Prosečna otkupna cena mleka u Sloveniji je 16 dinara. Mekinje, i to vrlo slabe, stoje 17—20 i više dinara.

Kada rešimo povoljno sva ta pitanja, imaćemo za nekoliko godina mnogo više mleka i mlečnih proizvoda. Sa većom proizvodnjom mleka rešićemo još čitav niz vrlo važnih pitanja. Jedno od takvih važnih pitanja su neiskorišćeni kapaciteti većine naših mlekara. Sa većom proizvodnjom mleka smanjićemo u velikoj meri režijske troškove po jednoj litri mleka i omogućiti potrošaču više mleka po manjoj ceni.

Kakva je danas situacija u našem mlijarstvu? Šta je uopšte mlijar? Prvo treba rešiti to vrlo važno pitanje. Danas je jedna mlijkara industrijsko preduzeće (Ljubljana), druga je zanatsko preduzeće (Kranj), većina se tretira kao trgovačko preduzeće. Mlijkara to ne može biti. Ona u sebi združuje sve te tri delatnosti, a pored toga je to socijalno-zdravstvena ustanova sa zadatkom, da snabdeva potrošnike svežim i zdravim konzumnim mlekom i dobrim mlečnim proizvodima. Zato je potrebno što pre rešiti status mlekara. Kao takva preduzeća, odnosno ustanove mlekare ne mogu služiti za ostvarenje akumulacije. Danas mlekare služe i za to. Svaka se mlijkara bori da ostvari dobit. To joj omogućuje redovne plate za njezine radnike i službenike, plaćanje visoke amortizacije i kamata na osnovna sredstva.